

УТВЪРДИЛ
ДИРЕКТОР:

(Мариета Гигова)

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ЗА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Утвърдена със Заповед № УД – 684/14.09.2020 г.

Обща цел:

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на учениците като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на училищната общност .

Оперативни цели:

1. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
2. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
3. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
4. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.

Постигането на стратегическата и оперативните цели на стратегията се осъществява чрез:

Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждеременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждеременно напусналите училище отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на училищното образование и обучение и/или придобиване на професионална квалификация.

I. Политики за превенция на преждеременно напускане на училище

1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление.

2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище.

В това отношение следва да се постави акцент върху:

- актуализиране на учебните програми и разработването и налагането на нов интерактивен подход в изписването на учебници и учебни помагала, с акцент върху практическата насоченост;
- оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;
- прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на ученика като партньор в образователния процес;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;
- развиване и популяризиране на нови форми на обучение – дистанционна и комбинирана;
- формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за учениците от уязвими групи.

За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването на учениците в групи и паралелки, когато са записани ученици с различна етническа принадлежност, ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група и паралелка, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език, като паралелно с това се осигурява възможност и за обучение по майчин език.

4. Достъп до качествено образование за ученици със специални образователни потребности. Необходимо е изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда на всеки ученик за осигуряване на приобщаващото образование, както и развитие на капацитета на учителите за работа с тези ученици и осигуряване на както и на специалистите, работещи с ученици за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности.

II. Политики за интервенция на преждевременно напусналите училище

1. Повишаване участието и ангажираността на родителите

Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата и младите хора в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от маргинални групи за насърчаване на редовното посещаване на училището;
- разработване на политики за ненасилие и изграждане на силна училищна общност;
- съвместни инициативи за обучение на родители по въпросите на възпитанието;
- въвличане на родители в училищни мероприятия и проекти;
 - подпомагане на социално-слаби ученици от общественния съвет към гимназията.

2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество

Изграждането на развиващи се училищни общности е предпоставка за ефективна политика за намаляване на преждевременното напускане на училище. Индивидуалното и груповото наставничество се превръща в процес на сътрудничество за изграждане на позитивни и конструктивни взаимоотношения чрез:

развиване на индивидуалното и груповото наставничество за оказване на помощ на ученици, родители и педагогически специалисти с цел преодоляване на трудности в образователен, социален или личен план;

- осигуряване на ефективна комуникация за навременното идентифициране и разрешаване на възникнали проблеми;
- провеждане на консултации и своєвременни интервенции при поведение, изискващо намеса;
- изграждане и прилагане на практиката „ученици-наставници“ за функциониране на сплотена училищна общност, основана на екипна работа, взаимна подкрепа и солидарност;
- ангажиране на ученическия съвет с дейности за интервенция при преждевременно напускане на училище.

3. Кариерно ориентиране и консултиране

Кариерното ориентиране и консултиране подготвя младите хора за информиран избор, за практическата полза от придобитите компетентности. То представя и връзката между високата степен на образование и професионална квалификация, и възможността за по-добра реализация. В тази насока е необходимо:

- изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови категории за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация;
- популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище.

4. Развиване на модели за придобиване на професионална квалификация

Предлагането и осигуряването на възможности за придобиване на професионална квалификация в училищната система ограничава риска от преждевременно напускане на училище, особено за учениците с ниски образователни резултати.

Усилията в тази насока следва да бъдат насочени към:

- обвързване на преподаваните професии с пазара на труда и с тенденциите за развитието му в региона;
- разработване на училищни учебни планове за придобиване на квалификация по част от професия съобразно възрастовите особености на учениците в задължителна училищна възраст;
- партньорство между бизнеса и професионалното образование;
- подобряване качеството на практическото обучение в професионалното образование.

5. Подкрепа за личностното развитие на децата и учениците

За осигуряване на позитивна физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на учениците е необходима обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа се предоставя на ученици: със специални образователни потребности; с хронични заболявания; в риск; с изявени дарби. Допълнителната подкрепа ограничава преждевременното напускане на училище и предотвратява социалното изключване. Чрез мерките, заложи в училищните, общинските и областни стратегии, и с общите усилия на всички заинтересовани страни се постига личностното израстване на учениците.

Конкретните мерки в тази насока включват:

- назначаване на психолог в училището;
- назначаване на повече ресурсни учители в училище;
- създаване на екипи за подкрепа на личностно развитие, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;

- развитие на ученическото самоуправление чрез Ученическия съвет (УС) с подкрепа от училището и от органите на местно самоуправление;
- съвместна дейност на ръководството на училището и педагогическия съвет с комисиите към УС, за изпълнение задълженията на учениците, съответстващи на Правилника за дейността на училището;
- съвместна работа на класните ръководители със сформирани от УС групи по класове (1-2 ученика от паралелка) за превенция на отсъствията: контрол върху реалното им отразяване в училищната документация, проверка на медицинските бележки;
- сформирани на група по превенция и съвместна работа с ученици в риск от отпадане от училище по подхода „Връстници обучават връстници“;
- организиране на лекции и беседи по гражданско и здравно образование;
- съвместни усилия за превръщане на училището в привлекателно място и толерантна среда за всички ученици, чрез организиране на първенства и празници, доброволчески кампании и др.;
- подобряване достъпа до разнообразни форми на извънкласни и извънучилищни дейности, както и участие в програми и проекти за преодоляване на обучителни затруднения и групи по интереси – организиране на съвместни културни и спортни мероприятия, които повишават мотивацията за ефективно участие в образователния процес.

6. Прилагане на системи за ранно предупреждение

След идентифициране на учениците, застрашени от преждевременно напускане на училище, и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки:

- работа със семействата;
- насочване за работа с психолог, младежки или социален работник и др.;
- допълнителни консултации, включване в групи за занимания по интереси;
- мотивиране за продължаване на образованието в следваща степен или за придобиване на професионална квалификация.

7. Развитие на занимания по интереси

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата и учениците от живота в училището и ограничаване на преждевременното напускане на училище. Те осмислят свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца и ученици с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

8. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно напускане на училище, по финансови причини

Една от основните причини за преждевременното напускане на училище е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на учениците в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва реализиране на училищни политики чрез разработени правила за отпускане на стипендии за насърчаване повишаването на образователните резултати, подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането на ученици.

9. Дейности по проекти, свързани с изграждане на по-добър междуетнически диалог и толерантност към другите етноси и малцинства в училище:

- съвместни дейности за формиране на позитивна училищна среда с цел качествено образование и образователна интеграция;

- обучение на учителите от гимназията за ефективна работа в мултикултурна среда от специалисти лектори, участници в проекти;
- въвеждане на интеркултурно образование в извънучилищните или извънкласни дейности;
- включване на родителите в училищния живот;
- привличане на лидери на различни общности за въздействие върху родителите на учениците в риск, за да посещават редовно учебните занятия.

III. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я. Активната политика на пазара на труда обръща специално внимание на безработните лица с ниска грамотност, без образование и квалификация, включително преждеременно напусналите образователната система.

Създаването на подходящи условия за реинтегриране в образователната система включва:

- завръщане към формалната система за образование и обучение на преждеременно напусналите училище чрез използването на различни форми на обучение: самостоятелна, дистанционна, комбинирана;
- участие на преждеременно напусналите училище в курсове за ограмотвяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда;
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове за подкрепа;
- създаване на възможности за информално учене с цел признаване на резултати;
- увеличаване на възможностите за учене на работното място, с акцент върху разкриването на повече места за стажуване и мотивиране на местния бизнес за приемане на стажанти.

2. Изграждане на национална система за валидиране и компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или информално учене, включваща:

- нормативно регламентиране на процедурите за валидиране на компетентности, както и на гъвкави пътеки за придобиване на професионална квалификация;
- изграждане на система за признаване и валидиране на компетентности, придобити в процес на неформално образование и/или информално учене.

IV. Финансиране на стратегията

Финансирането на настоящата Програма се осъществява чрез училищния бюджет, както и чрез дарения, спонсорство, програми, проекти и други източници.